

- симулятори намагаються реалістично відтворювати процеси функціонування виробничого підприємства, починаючи з організації випуску продукції та закінчуючи збутом виробленого товару в умовах, коли існують різні типи ринку – від дуополії до монополістичної конкуренції.

Отже, сучасні зміни в законодавстві і реформування закладів освіти змушують шукати інноваційні способи навчання, підготовки і перепідготовки управлінців в освітній діяльності. Серед таких інструментів є ігрові та симуляційні технології. На сьогодні варто використовувати провідні бізнес-симулятори. Проте у майбутньому сподіватимемося на реалізацію спеціалізованої симуляції закладів освіти.

Література

1. Lessons with an Entrepreneurial Background: Educational materials / By co. Ed. E. Bobinskaya, R. Shiyan, M. Tovkalo. (Warsaw: Owl, 2014).
2. Banshchykov P. Simulation technology in entrepreneurship education of Ukraine / Petro Banshchykov, Vitalii Pazdrii. Enterprise strategy: business context: coll. materials International. scientific-practical Conf., Oct. 16-17. 2017 / Ministry of Education and Science of Ukraine, SHEI "Kyiv. nat. econ. Univ. Vadim Hetman". Kyiv, 2017 P. 260–262. <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/23772>
3. Entrepreneurship Education at School in Europe. Eurydice Report. Education, Audiovisual and Cultural Executive Agency (2016).

А.С. Воротнікова

*аспірантка кафедри корпоративних фінансів і контролінгу,
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
vorotnikova.alona@kneu.edu.ua*

ФОНДИ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МОЛОДИХ УЧЕНИХ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПИ

FUNDS FOR SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF YOUNG SCIENTISTS: THE EXPERIENCE OF EUROPEAN COUNTRIES

ФОНДЫ ПОДДЕРЖКИ РАЗВИТИЯ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ: ОПЫТ СТРАН ЕВРОПЫ

Анотація. Досліджено фонди, що підтримують наукову діяльність молодих вчених в країнах Європейського Союзу.

Abstract. Funds supporting the scientific activity of young scientists in the countries of the European Union have been studied.

Аннотация. Исследованы фонды, поддерживающие научную деятельность молодых ученых в странах Европейского Союза.

В сучасних умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу в більшості розвинених країн світу відбулася переоцінка значущості сфери наукових досліджень та розробок в контексті стабільного економічного зростання держави. Посилення розвитку науково-технологічної сфери та використання результатів прикладних та фундаментальних наукових досліджень в промисловому виробництві сприяли зростанню наукоємності ВВП. Сучасна наука емпірично довела стійку залежність технологічного рівня розвитку країни від наукоємності ВВП, використовуючи для розрахунку показник відношення витрат на наукові дослідження до обсягу ВВП. Якщо значенні цього показника 0,4-0,5%, то наука виконує соціально-культурну функцію; 0,6-0,9% - підтримує сформований технологічний потенціал; вище 0,9% - забезпечує економічний розвиток суспільства [1].

Враховуючи, що рушійною силою будь-яких наукових досліджень є достатня фінансова підтримка науковці, на нашу думку доцільно звернути увагу на досвід розвинених країн Європи в цьому питанні.

На сьогодні в країнах Європейського Союзу існує чимало організацій та фондів, які надають підтримку молодим науковцям, серед яких:

Бельгійський Фонд досліджень - Фландрія (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)) діє у декількох напрямках: підготовка дослідників (гранти для молодих випускникам університетів для підготовки дисертацій в рамках двох програм Research Assistantship і Special Doctoral Grant) та підвищення кваліфікації дослідників, які мають вчений ступінь; підтримка індивідуальних дослідників, що передбачає виділення грантів у вигляді платні вченим на загальноприйнятому рівні члена дослідницької групи або керівника проекту (Research Associates або Research Directors); надання початківцям дослідникам і / або відомим ученим чи науковим колективам кредитів на проведення досліджень та придбання обладнання [2].

Дослідницька Рада Норвегії (The Research Council of Norway) – фінансує дослідження в усіх галузях прикладної науки і техніки, що відносяться до сфери діяльності Ради (а саме, сільське господарство, ветеринарія, промисловість, енергетика, культура, соціологія, гуманітарні науки, медицина, охорона здоров'я, навколишнє середовище, наука і технологія). Дана організація сприяє співробітництву між науковцями Норвегії та інших країн шляхом надання іноземним вченим можливості проведення досліджень в Норвегії, та передбачає фінансову підтримку (стипендію, утримання для членів сім'ї та оплату транспортних витрат) [4].

Європейське співробітництво в галузі науки і технологій (COST) (The European Cooperation in Science and Technology) – це організація, що фінансує створення науково-дослідних мереж, яка називається COST Action. Ці мережі пропонують відкритий простір для співпраці між науковцями по всій Європі (і за її межами) і тим самим дають поштовх науковому прогресу та інноваціям [5].

Європейський науковий фонд (European Science Foundation) – надає підтримку для здійснення фундаментальних досліджень в галузі природничих та технічних наук, медицини та біомедицини, гуманітарних і соціальних наук. Фінансування передбачає окрім оплати витрат на участь у діяльності фонду (проїзд, розміщення тощо) довгострокові і короткострокові стипендії для участі вчених у інших міжнародних програмах, до яких вони не можуть підключитися самостійно [6].

Королівське товариство (Royal Society) - здійснює діяльність в країні та за кордоном в галузі освіти, природничих і прикладних наук (включаючи математику, техніку і медицину), міжнародних наукових зв'язків і питання збереження природних ресурсів. Товариство реалізує власні дослідницькі програми, надає гранти організаціям та науковцям, виділяє стипендії різного спрямування, сприяє проведенню конференцій, підготовці публікацій та читанню лекцій [7].

Програма Організації Північноатлантичного договору «Наука заради миру та безпеки» (The Science for Peace and Security) є інструментом політики, спрямованої на поглиблення співпраці та діалогу з усіма партнерами на основі наукових досліджень та інновацій цивільного характеру, з метою сприяння досягненню ключових цілей Альянсу та розв'язання питань, що належать до пріоритетних галузей діалогу та співробітництва, визначених у новій політиці партнерства. Програма «Наука заради миру та безпеки» пропонує фінансування, консультації експертів та підтримку спеціальних заходів, що стосуються безпеки, що відповідають стратегічним цілям Альянсу [8].

Фонд досліджень глобальних викликів (Global Challenges Research Fund - GCRF) - це фонд з бюджетом у обсязі 1,5 млрд. фунтів стерлінгів, який підтримує передові дослідження для вирішення проблем, з якими стикаються країни, що розвиваються. Фонд розглядає цілі сталого розвитку ООН, що спрямовані на максимізацію впливу досліджень та інновацій на покращення життя та можливостей у країнах, що розвиваються [3].

Фонд імені Фрідріха Еберта (Friedrich-Ebert-Stiftung) здійснює діяльність за наступними напрямками: - політичне і громадське утворення в душі демократії людей з усіх верств населення; - розвиток міжнародного взаєморозуміння і співпраці з країнами, що розвиваються; - надання допомоги у вигляді стипендій особливо обдарованим і видатним студентами молодим ученим всередині країни та за кордоном; - проведення наукових досліджень у власних наукових центрах та сприяння різним науковим проектам; -сприяння розвитку мистецтва та культури як складових частин істинної демократії [9].

Шведська рада з природничих наук (Swedish Natural Science Research Council) – сприяє проведенню досліджень за такими напрямами, як біологія, фізика, математика, науки про Землю, хімія, енергетика та гідрологія. Рада відкриває такі можливості проведення досліджень для молодих науковців, як «Програма візиту вчених», що передбачає надання приїжджають вченим можливості роботи з дослідницькими групами у Швеції, з якими у них заздалегідь були встановлені зв'язки та «Постдокторські стипендії», що дозволяє молодим дослідникам підвищувати кваліфікацію та проводити досліджень в зарубіжних організаціях. Фінансова підтримка передбачає виплату стипендії та покриття транспортних витрат [10].

Швейцарський національний науковий фонд SNSF (Swiss National Science Foundation) – фонд фінансує поїздки вчених до 3 місяців по науковому обміну, на конференції, обмін науковими матеріалами, модернізацію або розширення інфраструктури та іншу допомогу для досліджень і викладання, короткострокові стажування за всіма напрямами науки до трьох місяців, участь у літніх школах, професорські лекції для Swissand CEEC / NIS вчених, консультації з науки та управління [11].

Окрім зазначених вище фондів та програм підтримки наукових досліджень, є ще достатній перелік подібних організацій, що також здійснюють підтримку молодих вчених на території Європейського Союзу через надання грантів, стипендій та дотацій на проведення дослідження.

Наявність широкого спектру організацій, що максимально зацікавлені в результативності науково-дослідної діяльності та науковій кооперації, сприяє залученню значних обсягів інвестицій на фінансування таких проектів, що в свою чергу збільшує наукоємність ВВП та сприяє розвитку країн Європи.

Література

1. Гусаков, Б. И. Программно-целевая модель оценки наукоёмкости ВВП / Б. И. Гусаков // Наука и инновации. - 2014. - № 12. - С. 37-42.
2. Офіційний сайт Бельгійського Фонду досліджень - Фландрія (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.fwo.be/nl/het-fwo/>
3. Офіційний сайт Британських дослідження та інновації (UK Research and Innovation) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.ukri.org/our-work/collaborating-internationally/global-challenges-research-fund/>
4. Офіційний сайт Дослідницької Ради Норвегії (The Research Council of Norway) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.forskingsradet.no/en/>
5. Офіційний сайт Європейське співробітництво в галузі науки і технологій (COST) (The European Cooperation in Science and Technology) – [Електронний ресурс] – Режим доступу:<https://www.cost.eu/>
6. Офіційний сайт Європейський науковий фонд (European Science Foundation) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.esf.org/>
7. Офіційний сайт Королівського товариства (Royal Society) – [Електронний ресурс] – URL:<https://royalsociety.org/>
8. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного договору (North Atlantic Treaty Organization) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.nato.int/cps/en/natolive/78209.htm>
9. Офіційний сайт Фонду імені Фрідріха Еберта (Friedrich-Ebert-Stiftung) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.fes.de/startseite>
10. Офіційний сайт Шведської ради з природничих наук (Swedish Natural Science Research Council) – [Електронний ресурс] – URL:<https://www.vr.se/english>
11. Офіційний сайт Швейцарський національний науковий фонд SNSF (Swiss National Science Foundation) – [Електронний ресурс] – URL:<http://www.snf.ch/en/Pages/default.aspx>